

Список використаних джерел:

1. Поляков С.Ю. Законність в Збройних Силах України: сутність і форми прояву. *Форум права*. 2012. № 3. С. 563–567. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 25.08.2020).
2. Фівкін П. М. Місце юридичної служби міністерства оборони України в системі забезпечення законності та правопорядку в Збройних силах України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. № 26. С. 151–155.
3. Котляренко О. Перспективи формування військової поліції як складової системи військової юстиції в Україні. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 1. С. 56–64. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/9-2016/kotlarenko.pdf> (дата звернення: 25.08.2020).
4. Вдовитченко В. Система військової юстиції як частина військової організації України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2(60). С. 16–27.
5. Пилипчук В., Беланюк М. Сучасна модель військової юстиції в контексті євроатлантичної інтеграції України : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Система військової юстиції у забезпеченні національної безпеки України». Київ : Видавничий дім «АртЕк». 2019. С. 15–22.

Ситайло О.І.

аспірант,

Академія адвокатури України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСТАВИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Застава як запобіжний захід у кримінальному провадженні застосовується у різних варіаціях у багатьох країнах світу. В Канаді будь-який обвинувачений або підозрюваний має конституційне право на розумну застава, якщо тільки немає вагомих підстав для відмови у її застосуванні. Ці підстави можуть бути пов'язані з імовірністю того, що обвинувачений не виконає умов звільнення під застава, або з великою суспільною небезпечністю вчиненого злочину і його

подальшим перебуванням на свободі. На відміну від багатьох інших юрисдикцій, які надають конституційне право на звільнення під заставу, в Канаді обвинуваченому може бути навіть відмовлено у звільненні під заставу, оскільки суспільна довіра до правосуддя може бути підірваною його поведінкою. Застава може застосовуватися також у ситуації, коли обвинувачений затримується через побоювання ймовірної втечі чи продовження злочинної діяльності. Застава не може бути застосована, якщо є побоювання впливу на свідків або інші обставини впливу на судовий розгляд. Застава також не застосовується в разі вчинення тяжких злочинів (наприклад, вбивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, зґвалтування, розбою). Застава може бути реалізованою обвинуваченим або за його згодою третьою стороною, після того, як третя сторона отримує детальний брифінг щодо звинувачень і підстав для затримання та можливих підстав для анулювання застави [1, с. 116].

Після внесення застави суд повинен знову розглянути підстави для внесення застави та прийняти рішення про прийняття або відхилення застави. При прийнятті застави суд може також висунути вимогу до обвинуваченого залишатися в країні. Суд може прийняти рішення про скасування застави, якщо обвинувачений переховується чи не повідомляє про зміну адреси, а, отже, перешкоджає можливості доставки повідомлень або інших документів з суду, прокуратури або поліції. Обвинувачений також може бути винним у тому, що не з'являється на судовий розгляд, який не може відбутися без його участі; в разі, якщо він продовжує злочинну діяльність чи ухиляється від виконання покарання у вигляді позбавлення волі, призначеного судом штрафу або іншого призначеного судом покарання [2, с. 318].

У Німеччині інститут застави носить назву відстрочки виконання наказу про арешт, у Франції – попереднього звільнення з ув'язнення. У названих країнах застава має виключно субсидіарне значення, тобто є альтернативою арешту. В ході проведеного вивчення кримінальних справ виявлено, що в практиці німецького кримінального судочинства грошову заставу використовують при вирішенні питання про звільнення обвинуваченого з-під варті в 76, 6 % від загальної кількості випадків. Таким чином, не заперечуючи можливості застосування грошової застави в якості первісного заходу процесуального впливу, необхідно

відзначити, що основне значення даного заходу полягає в його субсидіарних функціях [3, с. 207].

Відповідно до параграфу 116а Кримінально-процесуального кодексу Німеччини, грошова застава вноситься за допомогою внесення готівкових коштів, цінних паперів, встановлення застави на особисте майно або майно поручителів, що відповідають вимогам. При цьому суддя встановлює розмір і вид застави на свій розсуд [3, с. 208]. Особа, яка внесла заставу за обвинуваченого, може домогтися звільнення від застави, якщо вона в термін, встановлений судом, забезпечить явку обвинуваченого або повідомить про факти, які обґрунтовують підозру чи намір обвинуваченого переховуватися від кримінального переслідування (параграф 123). Грошова застава, відповідно до Кримінально-процесуального кодексу Німеччини, конфіскується в державну казну, якщо обвинувачений ухиляється від розслідування або від явки в установи виконання покарання для відбуття покарання у вигляді позбавлення волі.

До моменту винесення рішення обвинуваченому, а також особі, яка внесла заставу за обвинуваченого, ставиться вимога зробити заяву. Такі особи можуть оскаржити рішення тільки в формі термінової скарги. До винесення рішення за скаргою їм і прокуратурі повинна бути надана можливість усно обґрунтувати свої клопотання, а також визначитися з проведеними слідчими діями [3, с. 211].

Для практики кримінального судочинства Сполучених Штатів Америки застава як вид запобіжного заходу є досить поширеною. Можливість внесення застави та її сума обговорюються на стадії попереднього слухання справи. До загальних правил попереднього провадження відносять: право обвинуваченого в більшості випадків залишатися на свободі під заставу або поруку, мати захисника та заборону піддавати обвинуваченого допиту всупереч його волі. Сума грошової застави залежить від серйозності злочину і від «кримінального минулого» особи. Закон не ставить конкретну суму в залежність від кількості злочинів. Враховується також факт знаходження в «списках» поліції інших фактів, які впливають на репутацію особи [1, с. 117].

Список використаних джерел:

1. Уильям К. Брайсон. Американская судебная система. Верховенство права. Москва, 1992. С. 116–117.
2. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. Учебное пособие. Москва : Право и закон, 1997. С. 318–320.
3. Головненков П., Спица Н. Уголовно-процессуальный кодекс Федеративной Республики Германия. Strafprozessordnung (StPO). *Научно-практический комментарий и перевод текста закона Universitätsverlag Potsdam*. 2012. С. 207–218.

Сливка І.Ю.

*завідувач сектору трасологічних досліджень,
Закарпатський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС*

АВТОМАТИЗОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВІ СИСТЕМИ СЛІДІВ НИЗУ ВЗУТТЯ, ЯКІ МОЖУТЬ ВДОСКОНАЛИТИ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ОБЛІКИ

Станом на сьогодні, в Україні, на підставі наказу МВС № 390 від 10.09.2009 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 15 жовтня 2009 р. за № 963/16979) «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС» діє велика кількість обліків, які складаються з оперативно-пошукових та (або) інформаційно-довідкових колекцій.

Як нами було зазначено в тезах виступу «Автоматизовані інформаційно-довідкові системи об'єктів трасологічного походження» (що були опубліковані в матеріалах II науково-практичної конференції «Реформування правової системи держави» (26-27 червня 2020 р.)) в Україні існує потреба в модернізації деяких оперативно-пошукових колекцій та автоматизації пошуку по них. З цією метою можна використати як зарубіжне програмне забезпечення, так і розробити власне, яке буде адаптоване до національного законодавства та потреб досудового розслідування. Нами було розглянуто кілька автоматизованих інформаційно-